

Przekazanie narodowi polskiemu rękopisu dzieła Mikołaja Kopernika przez delegację rządu Republiki Czechosłowackiej

W środę 11 lipca br. o godzinie 12.30 odbył się w salach Urzędu Rady Ministrów na Krakowskim Przedmieściu uroczysty akt przekazania przez delegację rządu Republiki Czechosłowackiej w darze narodowi polskiemu rękopisu dzieła Mikołaja Kopernika „De revolutionibus orbium coelestium“.

Jak pamiętamy, rękopis tego dzieła został nam z okazji obchodu Roku Kopernikowskiego wypożyczony przez rząd Republiki Czechosłowackiej w 1953 roku, celem umożliwienia uczonym polskim prowadzenia badań i prac przygotowawczych do wydania i tłumaczenia tego dzieła.

W latach 1953—1954 uczony polski prof. Birkenmajer poddał ten rękopis drobiazgowej analizie paleograficznej, która rzuciła nowe światło na kwestię, jak Kopernik pracował nad swoją teorią astronomii.

Rękopis ten eksponowany na wystawie w Muzeum Narodowym obecnie jest pieczołowicie przechowywany i konserwowany.

Strony rękopisu zapisane drobnym pismem łacińskim, zawierają szereg tablic matematycznych; niektóre ustępy i tablice przekreślone są przez autora, na marginesach zaś widnieją odręczne dopiski i rysunki. Jest to bogate źródło dla uczonych pracujących nad tym dziełem, gdyż pozwalała poznać nie tylko warsztat roboczy Kopernika, ale też umożliwia wgląd w dzieje jego myśli.

Naród polski jest niezmiernie wdzięczny narodowi czechosłowackiemu za przekazanie tego bezcennego dokumentu polskiej kulturze narodowej.

Uroczystego aktu wręczenia dokonał premier Wiliam Siroky, przewodniczący czechosłowackiej delegacji rządowej, która bawi obecnie w Polsce.

Na zdjęciu: (od lewej) J. Cyrankiewicz, V. Siroky, Z. Nowak. CAF - fot. Baranowski

Na zdjęciu: Powitanie gości czechosłowackich na Dworcu Głównym w Warszawie. CAF - fot. Z. Wdowiński

Sesja WRN w Rzeszowie

W dniu 9 bm. odbyła się w Rzeszowie sesja zwyczajna WRN z udziałem radnych, przedstawicieli wszystkich rad powiatowych oraz służby rolnej.

Uczestnicy sesji wysłuchali dwóch referatów poświęconych rozwojowi spółdzielni produkcyjnych i przygotowa-

waniom do akcji żniwno-omłotowej woj. rzeszowskiego.

W dyskusji wzięło udział 11 osób. Zabierający głos radni wskazywali na osiągnięcia i błędy w pracy rad.

Wiele uwag krytycznych padło pod adresem prezydium WRN.

OLBRZYMIEGO SUMA ZŁOWIŁO POD SZCZECINEM

Około 35 kg ważył sum długości 185 cm, którego udało się w niedzielę złowić na wędkę Józefowi Rzezyckiemu ze Szczecina, na jednej z odnóg rzeki Kajak, z którego wędrował Rzezycki holowany przez wiatrego „smoka“ na cienkiej nylonowej nitce motał się z jednego końca jeziora w drugi. Wędkarz przeżył dramatyczną chwilę. Nie tyle obawiał się kąpieli w jeziorze, ile zerwania się linki i straty cennej zdobyczy. Dopiero po trzygodzinnej walce z drapieżnikiem udało się wędkarzowi ogłuszyć sumę.

Na terenie budowy Kanalu Wieprz-Krzna buduje się m. in. kilka mostów i tzw. „syfonów“, która przecinają trasę przyszłego kanału

Na zdjęciu: Budowa jednego z przepustów na Kanale Wieprz-Krzna.

CAF - fot. Tymlński

Z budowy Kanalu Wieprz-Krzna

NOWINY RZESZOWSKIE

ORGAN KOMITETU WOJEWÓDZKIEGO PZPR

Wyd. A Nr 168 (2202) — Rzeszów, 10 lipca 1956 r. Cena 20 gr

Tysiące mieszkańców Śląska serdecznie witały delegację rządu czechosłowackiego

9 bm. delegacja rządowa Republiki Czechosłowackiej której przewodniczył premier V. Siroky, kontynuowała swą podróż po Polsce.

Około godz. 11 pociąg specjalny, wiozący delegację rządową CSR, wjechał na peron Dworca Głównego w Stalinozrodzie.

mieszkańcy Śląska. Jadącego odkrytym samochodem premiera V. Siroky'ego raz po raz witały gorące owacje i oklaski.

Ulice udekorowane są na przyjęcie gości flagami polskimi i czechosłowackimi. Ponad ulicami — dziesiątki transparentów z napisami powitalnymi.

Podczas podróży przez Śląsk członkowie delegacji rządowej CSR odwiedzili zakłady mechaniczne w Łabędach. Robotnicy zakładów niezwykle serdecznie przyjęli gości czechosłowackich. W halach, przez które przechodził premier V. Siroky, wznoszono okrzyki na cześć przyjaźni i współpracy polsko-czechosłowackiej.

Na peronie gości oczekiwali już licznie zebrane delegacje z kopalń, hut i zakładów przemysłowych Zagłębia Węglowego. Wysiadającego z pociągu premiera V. Siroky'ego i innych członków delegacji powitali w imieniu społeczeństwa śląskiego: I sekretarz KW PZPR J. Olszewski, przewodniczący Prezydium WRN R. Niezsporek, przewodniczący Prezydium MRN w Stalinozrodzie — A. Wojda i minister górnictwa węglowego Fr. Waniolka.

Wśród powitalnych okrzyków i oklasków, grupa dziewcząt śląskich otoczyła gości i wręczyła im kwiaty

W odpowiedzi na gorące powitanie premier V. Siroky w krótkim przemówieniu przekazał robotnikom i pracownikom Śląskiego Zagłębia Węglowego serdeczne pozdrowienia od narodu czechosłowackiego.

Również przed dworcem zebrały się tłumy mieszkańców Stalinozrodu i innych miast Śląska. Ukazaniu się premiera V. Siroky'ego towarzyszyły długotrwałe i serdeczne owacje.

Program przedpołudniowy pobytu delegacji rządowej CSR w dniu 9 bm. wyznaczyło zwiedzanie Zagłębia Węglowego. Trasa wiodła przez Chorzów, Bytom, Zabrze, Gliwice.

Wzdłuż ulic, którymi przebiegała kolumna samochodów, gromadzili się liczni

W Łańcucie odbyła się I Sesja Rady Naukowo-Ekonomicznej

(e) W ubiegłą sobotę tj. 7 lipca odbyła się w Łańcucie I Sesja Rady Naukowo-Ekonomicznej, w której wzięli udział naukowcy wyższych

uczelniami z Krakowa oraz aktywni gospodarze woj. rzeszowskiego.

Celem I Sesji Naukowo-Ekonomicznej było utworzenie sekcji budownictwa i inżynierii, sekcji handlu, przemysłu, planów przestrzennych i perspektywicznych oraz utworzenie sekcji rolniczej.

W czasie dyskusji nad problemami gospodarczymi województwa rzeszowskiego, wykazano wiele braków w rozwoju gospodarczym, a szczególnie w dziedzinie budownictwa drogowego, mieszkaniowego w PGR, lokalizacji handlu oraz gospodarce rolno-lesnej.

Uczestnicy Sesji powzięli decyzję, aby zorganizować robocze zespoły do naukowo-ogracowywania badań geologicznych, w oparciu o nowe metody geofizyczne oraz utworzyć zespół do opracowywania zagadnień prefabrykacji budownictwa mieszkaniowego, wiejskiego i miejskiego.

Sesja zatwierdziła ramowy plan pracy na okres od 1956 do 1958 r.

Depesza do ministra Obrony Narodowej Albanii

Pierwszy zastępca przewodniczącego Rady Ministrów i minister Obrony Narodowej Ludowej Republiki Albanii towarzysz generał lejtendant BEQUIR BALLUKU

Tirana

W dniu święta Albańskiej Armii Ludowej w imieniu żołnierzy Wojska Polskiego i swoim własnym, przesyłam Wam, Towarzyszu Ministrze i wszystkim żołnierzom albańskim najserdeczniejsze pozdrowienia.

Zyczę bratnim siłom zbrojnym Ludowej Republiki Albanii nowych sukcesów w umacnianiu gotowości bojowej dla zabezpieczenia twórczej pracy narodu albańskiego i utrwalenia pokoju na świecie.

Wiceprezes Rady Ministrów i minister Obrony Narodowej Konstanty Rokossowski Marszałek Polski

DPS

W NUMERZE

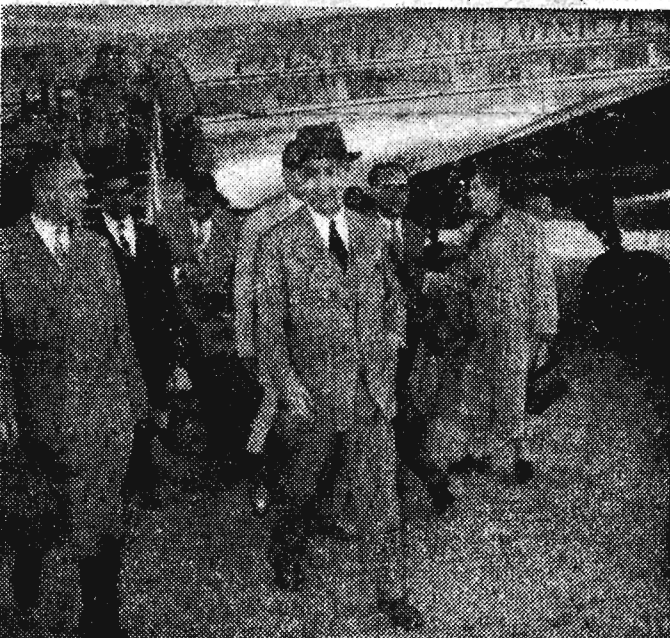
Dobry gospodarz mający dobry plan

* * *

MARIAN KWIEK — Dyskultujmy dalej..

* * *

TRONSKI — WOŁODARSKA — Słowa kilka o wrogu

Dnia 7 lipca br. na zaproszenie Komitetu Współpracy Kulturalnej z Zagranicą przybyła do Polski 5-osobowa delegacja kulturalna z Iranu, na czele której stoi senator Mohammed Hedjasi, wybitny pisarz, członek Irańskiej Akademii Nauk.

Na zdjęciu: Powitanie na lotnisku w Warszawie.

CAF - fot. Motta

Silne trzęsienie ziemi na Cykladach

Jak donosi z Aten agencja France Presse, gwałtowne trzęsienie ziemi nawiedziło w poniedziałek rano wyspy Cyklady. Najbardziej ucierpiała wyspa Santorin, na której wiele domów uległo całkowitemu zniszczeniu. Według dotychczasowych danych, na wyspie tej zginęło 40 osób. Liczba rannych nie jest dotychczas znana.

Z krateru wulkanu Santorin wydobywają się gęste kłęby dymu.

Rząd grecki wysłał na wyspę Santorin okręt wojenny z ekspedycją ratowniczą.

Trzęsienie ziemi na Cykladach zostało zarejestrowane przez sejsmografy wszystkich państw europejskich.

Witamy cię ukochana Ojczyzno!

Dzieci polskiego wychodźstwa przybyły do kraju na wakacje

GDYNIA (PAP). W dniu 9 bm. na pokładzie m/s „Batory” przybyło do Gdyni około tysiąc dzieci Polaków z Francji, Belgii, Holandii i — po raz pierwszy — z Anglii, na kilku tygodniowe kolonie letnie w kraju. Mieszkańcy Gdyni oraz setki dzieci z różnych stron kraju, spędzających wakacje w Trójmieście i jego okolicach nadzwyczaj serdecznie witali miłych gości.

Ze statku schodzi pierwsza grupa młodych pasażerów. W imieniu dzieci polskich z zagranicy zabiera głos Kryścia Szczepanek z Francji. Każde jej słowo przepojone jest wzruszeniem: „Witamy cię ukochana ojczyzno. Długo czekaliśmy na ten przyjazd i cieszymy się, że już jesteśmy na polskiej ziemi — mówi ona. — Chcemy się jeszcze lepiej nauczyć po polsku.

bo Polska jest nam zawsze drogą”. Młodej Polce z Francji odpowiada Irena Wojtkiewicz z Wrocławia, po czym obie dziewczynki witają się gorąco. Dzieci z Trójmiasta kołem otaczają rodaków z obczyzny, wymieniają uściski. Po opuszczeniu statku jedna grupa dzieci udała się do przygotowanych dla nich, wspólnych z dziećmi z kraju

kolonii w Sopocie, inne natomiast specjalnymi pociągami udaly się do Zakopanego, Karpacza i innych miejscowości na kilkutygodniowy odpoczynek.

Walka robotników rolnych we Włoszech

RZYM (PAP). Robotnicy rolni we Włoszech, którzy proklamowali strajk, domagając się poprawy warunków pracy, uzyskali pierwszy sukces. W związku z rozmachem strajku federacja właścicieli ziemskich zmieniła swe początkowe stanowisko i oświadczyła, iż gotowa jest rozpocząć rozmowy z organizacjami związkowymi na temat rewizji umowy zbiorowej i podwyżki płac. W odpowiedzi związkowe organizacje robotników rolnych przerwały czasowo strajk w oczekiwaniu wyników rozmów, które rozpoczęła się dnia 11 lipca.

Fala upałów we Francji

PARYŻ (PAP). Po długim okresie chłódów i deszczów zapanała we Francji fala upałów. Temperatura w Paryżu wynosiła w poniedziałek 30 st. w cieniu. Najwyższą temperaturę zanotowano w Monte Limar 34 st. Pobite zostały wszystkie rekordy z ubiegłego roku.

Na zdjęciu: Budynek polskiego przedstawicielstwa handlowego. Fot. — CAF

Otwarcie 22 sesji Rady Ekonomiczno-Społecznej ONZ

GENEWA (PAP). W poniedziałek 9 bm. rozpoczęła się w Genewie 22 sesja Rady Ekonomiczno-Społecznej ONZ. Głównym zadaniem tej sesji jest analiza światowej sytuacji gospodarczej w okresie ostatnich 10 lat wojennych. Podstawę dyskusji stanowią będą opracowane przez sekretariat Rady materiały dotyczące sytuacji ekonomicznej poszczególnych krajów, ze szczególnym uwzględnieniem zatrudnienia i handlu międzynarodowego oraz sprawozdanie generalnego sekretarza Rady na temat całokształtu działalności ONZ w dziedzinie ekonomicznej, i społecznej, poczynając od 1945 roku. W przemówieniu swym przewodniczący Rady podkreślił, że tegoroczna sesja zbiega się z 10 rocznicą pow-

W ostatnich dniach przed debatą w Bundestagu nad projektem ustawy o obowiązkowej służbie wojskowej w NRF, wzrosły protesty ludności przeciw uchwaleniu tej ustawy. Na zdjęciu: Na słupach ogłoszeniowych pojawiły się plakaty nawołujące do wysyłania listów do posłów do Bundestagu z żądaniem, by głosowali przeciw ustawie o obowiązkowej służbie wojskowej. FOT — CAF

Wykrycie spisku antyrządowego w Nepalu

DELHI (PAP). Jak donosi prasa hinduska, w Nepalu wykryto ostatnio spisek antyrządowy, w związku z czym aresztowano 13 osób, głównie byłych oficerów. Dzienniki podkreślają, że niektórzy spośród spiskowców znani są ze swego proamerykańskiego nastawienia. „Hindusthan Times” pisze, że w stolicy Nepalu — Katmandu powołany zostanie trybunał, który zajmie się tą sprawą. Dziennik „Free Press Journal” donosi, że wykrycie spisku antyrządowego w Nepalu wywołało poważny niepokój w kręgach politycznych Indii. Piśmo podkreśla, że wszystkie kraje azjatyckie muszą być czujne, ponieważ tajni agenci reakcji zagranicznej usiłują przeciwstawić się demokratyzmowi i wojnie tych krajów.

Strajk w Norwegii

OSLO (PAP). Wybuch strajku 24 tys. robotników budowlanych i 16 tys. robotników przemysłu papirusowego i celulozowego wzbudził w kręgach gospodarczych Norwegii ogromne zaniepokojenie. W związku ze strajkiem wstrzymane zostały roboty budowlane i remontowe przy 250 szkołach, 150 szpitalach, 250 innych budynkach publicznych oraz kilku tysiącach domów mieszkalnych.

Dzisiaj postanowiliśmy udać się do Wojewódzkiego Urzędu do Spraw Bezpieczeństwa. Są dwa powody, które nas do tego skłaniają. Urząd bowiem w tamtym tragicznym dniu był najzacieklej atakowany przez uzbrojone grupy. A co najważniejsze, chcieliśmy uzyskać pewne przynajmniej szczegóły do dotyczące inspiratorów krwawych zamieszek, prowokatorów poznańskich zając.

Jest bowiem rzeczą niewątpliwą, że ekonomiczne trudności, że niezadowolone części poznańskiej klasy robotniczej zainteresowanej bezsprzecznie wraz z partią i rządem w jak najlepszym rozwiązaniu tych trudności, w rozwiązaniu konkretnych problemów bytowych, wykozystal dla swoich celów wróg, w sposób przez robotników nie zamierzony. Jesteśmy na ulicy Kochanowskiego, zbliżamy się do budynku urzędu. I niczym by się nie wyróżniał od innych przy tej ulicy, gdyby nie widoczne na nim ślady niedawnych walk. Wlemy już, co oznaczają czarne języki dymu pokrywające ściany — to wróg próbował podpalić gmach. Wiemy, co oznaczają wyrwane niczym kilofem kawałki muru — to ślady od kul kierowanych przez wroga w ataku na urząd. Nie wiemy natomiast, co oznaczają niewielkie dziury wybite coko siebie w ślepej ścianie szkolnego budynku, znajdującego się na tyłach urzędu i wiele jeszcze innych rzeczy.

Jesteśmy w niedużym pokoju, skromnie umeblowanym. Na suficie i na ścianach świeży tynk, który wyrównał dziury od kul wroga. Nie wiemy natomiast, co oznaczają niewielkie dziury wybite coko siebie w ślepej ścianie szkolnego budynku, znajdującego się na tyłach urzędu i wiele jeszcze innych rzeczy.

Przyjmuje nas kierownik urzędu. I oto z rozmowy z nim poznajemy fakty nikczemnej napaści na urząd. Dowiadujemy się, że natarcie odby-

wało się tu przemysłanie i fachowe, gmach był otoczony punktami ogniowymi — skąd strzelały erkaemy. Między innymi właśnie z trzech wspomnianych dziur wybitych w ślepej ścianie budynku szkolnego na tyłach urzędu — kierowany był ogień na archiwum urzędu. Słyszmy o bohaterkiej śmierci por. Graja, który zginął trzymając w reku hydrant chcąc wodą, a nie użyciem broni pałej rozproszyć nacierających.

Ileż trzeba było samozaparcia i opowania, ileż spokoju i zdyscyplinowania, ażeby do późnego popołudnia czekać na pozwolenie odpowiedzenia strzałami na strzały wroga. I może się komuś wydać nawet dziwnym, że ludzie powołani do ochrony bezpieczeństwa publicznego posiadający broń, nie strzelali do atakujących, nawoływali przez okna do rozejścia się, i użyl tylko hydrantu z wodą. Zaczęli dopiero strzelać do atakujących, kiedy mieli już trzech zabitych towarzyszy i kiedy zainicjowała bezpośrednia groźba, że uzbrojone bojówki wtargną do gmachu. Nie chcieliśmy jednak kierownikowi zaimcwać dużo czasu i przeszliśmy do kilku konkretnych pytań, które poniziej notujemy: — Na miście mówią, że

widziano zagraniczny samochód, który rozwodził broń; widziano też cudzoziemców, którzy podjudzali do atakowania gmachów publicznych, niektórzy z nich mó-

widziano zagraniczny samochód, który rozwodził broń; widziano też cudzoziemców, którzy podjudzali do atakowania gmachów publicznych, niektórzy z nich mó- podzielić się jedną myślą. Otóż po licznych rozmowach, zastanawiając się nad różnymi szczegółami samej prowokacji wydaje nam się, że wszyscy posiadamy dość na-

szczęśliwie ani potwierdza ani zaprzecza. Nie chce nam udzielić żadnej informacji, jest nieublażany. Tego wymaga sprawa. Będzie nam mógł powiedzieć coś konkretnego za tydzień.

— Czy jest prawda, że niektórzy cudzoziemcy, po fiasku poznańskiej prowokacji mieli się w rozmowach wyrazić, że w przyszłości udziela bardziej wydajnej pomocy dywersantom? — Podobno znaleziona została walizka wypełniona nowymi banknotami 500-złotowymi, a przy kilku aresztowanych znaleziono ncw 5-setki z tej samej serii? — Słyszeliśmy, że na jednej z fabryk została wykryta dobrze zakonspirowana organizacja podziemia. Kierownik chyba tylko z uprzejmości nie milczy, ale właściwie ani potwierdza ani zaprzecza. Nie chce nam udzielić żadnej informacji, jest nieublażany. Tego wymaga sprawa. Będzie nam mógł powiedzieć coś konkretnego za tydzień.

oburzeniem odnieśliśmy się do tego co fałszywe, że i wstrętnie było w praktykach organów bezpieczeństwa, gdy słusznie przeciwstawialiśmy się wyolbrzymianiu roli bezpieczeństwa, to robiliśmy to niezupełnie tak, jak należało. Podobni byliśmy do matki, która wraz z kąpielą wylewa dziecko. Nie umieliśmy w służnej krytyce wskazać, że odnosi się ona nie do całego aparatu bezpieczeństwa, lecz do jego części oraz że karząc to, co złe, w żadnym wypadku i ani na chwilę z organów bezpieczeństwa nie rezygnujemy. W rezultacie, odbiło się to ujemnie na stosunku opinii społecznej do pracy i zadań organów bezpieczeństwa — w ogóle. Może to w pewnym stopniu wyjaśnia fakt, dlaczego uzbrojonym bojówkom w Poznaniu udało się wciągnąć do natarcia na gmach bezpieczeństwa sporą grupę manifestantów.

W ostatnim okresie rozprawialiśmy się na łamach prasy i w dyskusjach z obowiązującą do niedawna, fałszywą tezą o stale ostryżającej się walce klasowej w miarę postępów w bu downictwie socjalizmu. Czy w związku ze wszystkim, co powiedzieliśmy wyżej, czy w związku z poznańskimi wypadkami mamy tezę tę znnowu uznać za słuszną i przywrócić jej obywatelstwo? Nie i po stokroć nie. Nie ma żadnej przyczyny, by walka klasowa musiała się stale zaostriżać w miarę zwycięstw socjalizmu. Nie ma jednakże również przyczyn, by przypuszczać, że nie ma już u nas wroga klasowego, że nie ma obecnej agentury i że nie może być prób atakowania nas przez wrogów socjalizmu. Wypadki poznańskie są tego dowodem.

M. WOŁODARSKA
B. TRÓŃSKI

Podwyżka cen we Francji

PARYŻ (PAP). 9 bm. wszedł w życie dekret rządu francuskiego w sprawie podwyżki cen papierosów i tytoniu od 15 do 20 proc. Prasa francuska twierdzi, iż rząd zamierza w ten sposób zyskać nowe środki na pokrycie wydatków wojennych w Algierze w wysokości 25 do 30 miliardów franków.

Sprawa „Euratomu” we francuskim Zgromadzeniu Narodowym

PARYŻ (PAP). Dziś, tj. we wtorek 10 bm. rozpoczęła się w Zgromadzeniu Narodowym druga część debaty nad projektem „Euratomu” — (wspólnota atomowa państw wchodzących w skład unii zachodnio-europejskiej). Jak zapowiada prasa paryska, podczas wtorkowej debaty zabiorą głos: premier Mollet i minister obrony narodowej Bourges-Maunoury.

Grupa parlamentarna Francuskiej Partii Komunistycznej złożyła w biurze Zgromadzenia Narodowego projekt rezolucji potępiający koncepcję „Euratomu”. Grupa komunistyczna uważa, że utworzenie „Euratomu” naruszyłoby niezależność i suwerenność Francji, wyposażyby nowy Wehrmacht w broń jądrową, osłabiłoby pozycję Francji na arenie międzynarodowej i utrudniłoby dokonanie powszechnego rozbrojenia.

Rezolucja wzywa rząd francuski do przyznania niezbędnych kredytów na badania naukowe w dziedzinie pokojowego wykorzystania energii atomowej, do zacieśnienia współpracy w tej dziedzinie między wszystkimi narodami oraz do akcji na rzecz zakazu broni atomowej i wodorowej.

